

**Samen bewegen,
samen doen.**

Door meer focus meer betekenis.

Gemeente **Heerde**

INLEIDING

In de gemeente Heerde zijn veel inwoners actief in beweging. Vaak wordt in georganiseerd verband deelgenomen aan sportactiviteiten, maar individualisering en flexibilisering zorgen er voor dat steeds meer mensen ook informeel bewegen in de vorm van wandelen, hardlopen en fietsen.

‘In Heerde zijn veel inwoners actief in beweging!’

Gezondheid en fitheid zijn vaak een reden om in beweging te komen of te gaan sporten. Maar ook (spel)plezier, verbeteren van eigen vaardigheden of prestaties, het leggen van contacten, het samenzijn en de bijbehorende gezelligheid spelen een belangrijke rol.

Naast deze positieve ontwikkeling zien we ook een andere trend. Jeugdleden stoppen eerder bij de sportvereniging, de vaardigheid van bewegen onder jongeren neemt af en de zitcultuur is in opmars.

Ook zien we dat een groot deel van de bevolking de actieve leefstijl nog niet omarmt. Actief bewegen behoort niet tot de dagelijkse routine. Gezondheid en fitheid laat dientengevolge te wensen over.

Om nog meer inwoners van Heerde te stimuleren in beweging te komen is het Lokaal Sport- en Beweegakkoord van Heerde opgesteld. Een vernieuwend en verbindend akkoord tot stand is gebracht door de samenwerking tussen verschillende partijen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van de inwoners en de leefbaarheid binnen de gemeente.

Inmiddels is een eerste periode afgerond en is een tweede termijn vanuit de landelijke hoofdlijnen Sportakkoord II gestart. In de eerste periode hebben we wisselende ervaringen opgedaan, vanuit in eerste instantie veel wil en via het obstakel van Covid-19 naar nieuwe energie en na herijking ook een nieuwe aanpak.

‘Van meer focus naar meer betekenisvolle impact.’

Dit herijkte sport- en beweegakkoord is een flexibel en dynamisch akkoord. Op basis van de ervaringen in de afgelopen uitvoeringsperiode t/m 2023, de ambities uit het lokale coalitieakkoord en de hoofd- en richtlijnen van het landelijke Sportakkoord II is deze versie herzien. Dit is gedaan vanuit het idee dat door meer focus aan te brengen meer betekenisvolle impact gemaakt kan worden.

Deze herijking heeft een brede instemming vanuit de gemeentelijke organisatie, partnerorganisaties en het Platform Sport.

UITGANGSPUNTEN

Het Sport- en Bewegakkoord van de gemeente Heerde kent een aantal initiële uitgangspunten die nog steeds de basis vormen voor de uitvoering en het slagen van het akkoord. Deze uitgangspunten moeten er toe bijdragen dat alle inwoners van Heerde gaan beleven dat bewegen of sporten leuk is, dat het bijdraagt aan een gezond leven en dat het zorgt voor waardevolle sociale ontmoetingen. Deze uitgangspunten blijven in de komende jaren onverminderd van kracht en worden toegepast in de uitvoering en ook in samenhang gebracht met de aanpak vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord.

Iedereen welkom

Iedereen kan in Heerde met plezier en zonder belemmering veilig en gezond sporten en bewegen. Het liefst op eigen niveau, gepaste wijze, zonder barrières een leven lang.

Passend aanbod

Het beweeg- en sportaanbod is voor iedereen passend, van jong tot oud, op hoog of laag niveau, met of zonder handicap. Het beschikbare aanbod is daarnaast zowel toegankelijk als betaalbaar.

Transparant en zichtbaar

Het beweeg- en sportaanbod is voor iedereen helder en duidelijk, en bovendien zichtbaar en vindbaar voor alle leeftijdsgroeperingen in digitale en niet-digitale vorm.

Samenwerking versterken

De samenwerking tussen de verschillende partijen helpt om elkaar te inspireren, ervaring en kennis te delen en om nog meer inwoners te bereiken, stimuleren en laten participeren.

Verbinden en stimuleren

Door versterking van de samenwerking met andere partijen worden verbindingen gelegd met inwoners die minder bereikbaar en actief zijn.

Aantrekkelijke infrastructuur

Met bewuste aanpassingen van de omgeving en de natuur meer bij het beweegaanbod betrekken, wordt het buiten bewegen gestimuleerd en zorgen we dat inwoners onbewust gezonde keuzes gaan maken.

Draagvlak en draagkracht

Het Lokaal Sport- en Bewegakkoord van Heerde inspireert, prikkelt en daagt uit. Deelnemers staan open voor verandering. Het akkoord verbindt mensen en partijen en zet aan tot samenwerking en uitvoering.

Gezond en vitaal

Door samenwerking en versterking, door lokaal energie te steken in de ambities en activiteiten, dragen we bij aan de gezonde en vitale gemeente Heerde waar leefbaarheid en welzijn van de inwoners voorop staat.

FOCUSBEPALING

Het Sport- en Bewegakkoord zoals dat in Heerde gesloten is bleek (te) ambitieus en leidde erin de praktijk toe dat er weinig eigenaarschap en focus ontstond. Met deze herijking kiezen we voor minder ambities en minder doelen, maar voor meer gerichte focus en meer betekenisvolle impact. We dikken in en concentreren onze inzet.

Deze nieuwe focus is bepaald op basis van de inhoud uit zowel het lokale sport- als preventieakkoord, de resultaten uit de lokale focuspeiling, de hoofdlijnen van het Sportakkoord II (vanaf april 2023) en de praktijkbevindingen vanuit de procesbegeleiding en het kernteam. Deels dus op basis van brede participatie, deels op opgedane inzichten en sturing.

We beperken ons in de komende periode tot drie focuspunten, die breed gedragen zijn en van waaruit gerichter wordt beantwoord aan de doelstellingen van het landelijk Sportakkoord II. We hopen hiermee vanuit een sterker draagvlak gerichter te investeren in de basis op orde vanuit meer bereik zichtbaar wordt.

De focuspunten zoals die voor de komende periode zijn bepaald:

- I Jong Vaardig**
- II Gezond Ouder Worden**
- III Vitale Sportaanbieders**

FOCUSPUNTEN

We kiezen met de focuspunten 'Jong Vaardig' en 'Gezond Ouder Worden' voor thema's die relevant zijn gelet op de demografische samenstelling en trends in Heerde. Beide kunnen leunen op energie, een reeds ingerichte samenwerkingscoalitie en op een voorgenomen intensieve samenwerking in de uitvoering. Beide kunnen onafhankelijk van elkaar opgepakt worden maar worden verbonden met voor het derde focuspunt 'Vitale Verenigingen' om te borgen dat beide thema's waar gewenst en mogelijk landen in het landschap van de georganiseerde sport (de sportverenigingen). Dit derde focuspunt verdient de meeste aandacht, sportclubs zijn voorsnog weinig betrokken geraakt en het is onvoldoende gelukt hen te betrekken bij het Sport- en Bewegakkoord in Heerde. Dat is het centrale doel voor de komende periode en dat past naadloos bij de kern van de hoofdlijnen van het landelijke Sportakkoord II.

De relatie tussen de focuspunten en de hoofdthema's uit Sportakkoord II is als volgt samen te vatten:

	I Jong Vaardig	II Gezond Ouder Worden	III Vitale Sport
Inclusie & diversiteit			
Sociaal veilige sport			
Vitale sportaanbieders			
Vaardig in bewegen			
Ruimte voor sport en bewegen			
Maatschappelijke waarde topsport			

I GEZOND OUDER WORDEN

Heerde biedt senioren een gezonde en groene omgeving en volop ontmoetingsvoorzieningen. Een actief kerkelijke gemeenschap, een breed scala aan maatschappelijke activiteiten en voorzieningen dichtbij. Aan de basis zet de gemeente samen met partners in op leefbare kernen en een veilige fysieke leefomgeving.

Fundament op orde

Er zijn veel sport- en beweegactiviteiten vanuit een preventief zorgperspectief toegankelijk voor senioren inwoners. Daarnaast bewegen senioren veel in eigen vorm, door alledaags bewegen, fietsen of wandelen. Bovengemiddeld veel 65+'ers ervaren een goede gezondheid en voldoen aan de beweegrichtlijnen. Desondanks voldoet bijna 60% niet aan deze beweegrichtlijnen en kent Heerde een toenemende grijze druk. Dus tijd om nog meer te investeren in een gezonde generatie nieuwe ouderen. Dat levert levensgeluk op en bespaart zorgkosten.

Kenmerken gezonde ouderen

- vertonen minder sedentair gedrag.
- blijven langer verbonden aan de georganiseerde sport.
- hebben minder gezondheidsrisico's en blessures.
- blijven langer zelfredzaam en thuis wonen.

FOCUS

Heerde vergrijsd (en kent een grijze druk van 44%), dat komt met grote gezondheids- en zorguitdagingen. Een uitdagende fysieke en sociale leefomgeving die uitnodigt tot bewegen kan een betekenisvolle preventieve waarde hebben.

De bijdrage die dat potentieel oplevert voor de zelfredzaamheid (langer zelfstandig wonen) en zorgdruk (minder zorgbehoefte- en kosten) rechtvaardigt investeren.

In Heerde investeren we in activiteiten en ruimte die vitale en kwetsbare senioren uitdagen meer en langer in beweging te zijn.

We investeren in gerichte programma's voor gerichte doelgroepen die zowel door de doelgroep als door de zorgketen goed gevonden worden.

Een coalitie van eerste- en tweedelijnszorgprofessionals, woonzorgvoorzieningen, welzijnswerk, buurtsportcoaches en sportaanbieders zet zich hier samen voor in.

II JONG VAARDIG

Heerde biedt kinderen volop bewegingsruimte, letterlijk en figuurlijk. Aan de basis zet de gemeente samen met scholen in op de kwaliteit en kwantiteit van het bewegingsonderwijs. En ook daarbuiten valt veel te bewegen: Heerde kent een rijk sport- en beweeglandschap voor de jeugd, er is veel te kiezen en relatief veel kinderen kiezen voor sport.

Fundament op orde

Ondanks de hoge sportdeelname onder de jeugd worden ook veel beweegachterstanden en gezondheidsproblemen geconstateerd als gevolg van te beperkte motorische basisvaardigheden. Dat baart zorgen, zeker ook voor de verwachte sportdeelname op latere leeftijd. Dat vraagt om preventief investeren in de breed motorische ontwikkeling van onze jeugd. Dat levert sportplezier op en bespaart uitval.

Kenmerken beweegvaardige jeugd

- o vertonen minder sedentair gedrag.
- o blijven langer verbonden aan de georganiseerde sport.
- o hebben minder gezondheidsrisico's en blessures.
- o presteren beter in de sport en op school.

FOCUS

Motorische vaardigheid (competentie) is een belangrijke voorspeller van een leven lang bewegen (gedrag).

Decennialang neemt de motoriek, onder invloed van sedentair gedrag, van de Nederlandse jeugd af.

Jong geleerd is oud gedaan. Alles wat je aandacht geeft groeit. Het voldoende en goed bewegen van het kind verdient de aandacht, voor nu en de toekomst.

In Heerde investeren we van jongs af aan in een beweeglijn waarin kinderen in diverse opvoedmilieus (thuis, school, opvang, sport) uitgedaagd en uitgenodigd worden te leren bewegen.

We investeren in bewustwording en bekwaamheid in de opvoedmilieus en organiseren beweeglijnen op ieder niveau.

Een coalitie van kinderfysiotherapie, scholen, opvangorganisaties, buurtsportcoaches en sportverenigingen zet zich hier samen voor in.

III VITALE SPORTAANBIEDERS

De gemeente Heerde kent een grote verscheidenheid aan sportverenigingen, zowel voor de binnen- als buitensport. Maar liefst 47 verenigingen bieden samen 24 verschillende soorten sport aan. Ook zijn er tal van ondernemende en informele organisatievormen die divers sport- en beweegaanbod organiseren.

Fundament op orde

Deze sport- en beweegaanbieders vormen het fundament van de georganiseerde sport in de gemeente Heerde. Ze hebben een belangrijke sportieve en sociaal-maatschappelijke functie. Bovengemiddeld veel inwoners zijn actief lid. Het belang dat zij vitaal en toekomstbestendig zijn en de basis op orde hebben, is groot. Zaak dus om te investeren in de kwaliteit van sport. Want alleen sterke sport kan bijdragen aan een sterke samenleving.

Kenmerken vitale sport- en beweegaanbieder

- o een sport- en beweegaanbod dat goed is afgestemd op de behoefte van de inwoners en zowel aantrekkelijk, toegankelijk, bereikbaar en betaalbaar is.
- o een sociaal veilige sport- en beweegcultuur waar iedereen zich gerespecteerd en welkom voelt.
- o Een open houding naar de samenleving en samenwerking met partners.
- o een gezonde financiële en organisatorische basis met een krachtig bestuur of goede leiding.
- o voldoende, goed opgeleide kaderleden, die gepast worden gewaardeerd.

FOCUS

De sportvereniging biedt een groot sociaal kapitaal als toegankelijke basisvoorziening. Maar ze heeft een onzekere toekomst, door maatschappelijke en economische ontwikkelingen.

Er is veel mee gewonnen om deze belangrijkste speler in het bewegen van jeugd en jongeren te koesteren. In Heerde werken we samen aan een stabiele, positieve basis. Met aandacht voor sociaal veilige sport, inclusie en een gezonde basis van bekwaam kader.

We investeren in gerichte verenigingsondersteuning die direct, dichtbij en betekenisvol is voor club en kader. De gemeente faciliteert sportverenigingen in ondersteuning op maat via de methodiek van clubkadercoaching. Samen zetten we in op het verenigen van krachten via een Platform Sport.

Een coalitie van de aanvoerders van 'Jong Vaardig' en 'Vitaal Vergrijzen', het Platform Sport en de lokale sportvereniging zet zich hier samen voor in.

Organisatie

Met een brede afvaardiging uit de samenleving is de basis gelegd voor dit Sport- en Bewegakkoord van de gemeente Heerde.

Kernteam

Om de regie te voeren, de voortgang en samenhang te bewaken en om de inhoud van dit herijkte sport- en bewegakkoord hybride bij te sturen is een kernteam ingesteld bestaande uit de aanvoerder per coalitie, de coördinator Sport & Preventie (en voorlopig externe procesbegeleiding).

Coalities

Per focuspunt is een coalitie ingesteld (of voorgenomen), deze zijn breed van samenstelling en open van karakter. Deelname door de partijen geschiedt op grond van vrijwilligheid maar is niet vrijblijvend. Coalities beheren een derde van het jaarlijks beschikbare uitvoeringsbudget en dragen verantwoordelijkheid voor een betekenisvolle besteding en verantwoording.

Coördinator Sport & Preventie

De beleidsadviseur Sport & Cultuur neemt de rol van coördinator Sport & Preventie en is daarmee regisseur van deze herijking als ook van de totstandkoming van het integrale plan van aanpak in het kader van de Brede Spuk GALA.

Integraliteit

De coalities zijn verantwoordelijk voor een gezamenlijke aanpak in het belang van de samenleving. De samenhang tussen de inspanningen vanuit de coalities wordt bewaakt in het kernteam. Vanuit het kernteam is de Coördinator Sport & Preventie binnen de gemeentelijke organisatie verantwoordelijk voor de samenhang tussen de inspanningen uit het Sport- en Bewegakkoord en de overige programma's binnen GALA (en overige) en vice versa.

Breed sport- en bewegbeleid

Dit Sport- en Bewegakkoord is één van de instrumenten van het gemeentelijke sport- en bewegbeleid en het gemeentelijke beleid sociaal domein. Daarnaast is ook de Brede Regeling Combinatiefuncties een belangrijk instrument, maar zijn er ook andere gemeentelijke beleidsinstrumenten op het gebied van sport en bewegen. Door een enge focus aan te brengen in dit sport- en bewegakkoord worden andere thema's niet uitgesloten in regulier beleid maar hebben daar juist hun plaats, zoals thema's in het kader van 'inclusief bewegen' of 'duurzame sportaccommodaties'. Zodoende moet dit sport- en bewegakkoord gezien worden als onderdeel in een bredere aanpak.

Gemeente **Heerde**